

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Кафедра інформатики та інтелектуальної власності
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри інформатики та інтелектуальної власності
(назва кафедри)

проф. Ю.В. Паржин
(підпис) (ініціали та прізвище)

« _____ » _____

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інтелектуальна власність
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 27 – Транспорт
(шифр і назва)

спеціальність 274 – Автомобільний транспорт
(шифр і назва)

освітня програма автомобілі та автомобільне господарство
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни загальна підготовка
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання денна
(денна / заочна/дистанційна)

ЛИСТ ЗАТВЕРДЖЕННЯ

Робоча програма з навчальної дисципліни Інтелектуальна власність
(назва дисципліни)

Розробники:

доц, к.т.н., доц. _____ І.В. Шуба
(посада, науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри
інформатики та інтелектуальної власності
(назва кафедри, яка забезпечує викладання дисципліни)

Протокол від « 31 » серпня № 1

Завідувач кафедри інформатики та інтелектуальної власності
_____ проф. Ю.В. Паржин
(назва кафедри) (підпис) (ініціали та прізвище)

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

Шифр та назва освітньої програми	ПІБ Гаранта ОП	Підпис, дата
274 – Автомобільний транспорт	доц. Мітцель М.О.	

Голова групи забезпечення спеціальності

274 – Автомобільний транспорт _____

доц. М.О. Мітцель

« _____ » _____ р.

ЛИСТ ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Дата засідання кафедри-розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Гарант освітньої програми

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ, РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета є формування у студентів знань та вмінь в області організації створення та правової охорони об'єктів інтелектуальної власності, доведення до студентів найбільш загальних поняття про суть інтелектуальної власності в цілому та набуття конкретних навичок використання отриманих знань у професійній діяльності.

Компетентності:

ЗК 1 Здатність до роботи з об'єктами інтелектуальної власності, а також підготовки і оформлення реєстраційних документів авторського права в Україні і закордоном.

Результати навчання:

РНз 1 – Знати основні положення законодавства України щодо захисту авторських і суміжних прав на об'єкти інтелектуальної власності, знати типи охоронних документів та порядок подачі заявки на отримання патенту на корисну модель, винахід та інші творчі досягнення. Володіти навичками складання формули винаходу та інших типових документів.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Правознавство	Авторське право
	Основи наукових досліджень

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(розподіл навчального часу за семестрами та видами навчальних занять)

Семестр	Загальний обсяг			За видами аудиторних занять (годин)			Індивідуальні завдання студентів (КП, КР, РГ, Р, РЕ)	Поточний контроль	Семестровий контроль	
	Всього (годин) / кредитів ECTS	З них		Лекції	Лабораторні заняття	Практичні заняття, семінари			Контрольні роботи (кількість робіт)	Залік
		Аудиторні заняття (годин)	Самостійна робота (годин)							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2	(90)/3	16	74	–	–	16	Р	–	+	–

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до загального обсягу складає 82 (%):

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п.	Види навчальних занять (Л, ЛЗ, ПЗ, СР)	Кількість годин	Номер семестру (якщо дисципліна викладається у декількох семестрах). Назви змістових модулів. Найменування тем та питань кожного заняття. Завдання на самостійну роботу.	Рекомендована література (базова, допоміжна)
1	2	3	4	5
1.	ПЗ	2	<p>Змістовий модуль № 1 Поняття та система права інтелектуальної власності. Право промислової власності. Авторське право і суміжні права.</p> <p><u>Тема 1. Введення до інтелектуальної власності</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття права інтелектуальної власності. 2. Об'єкти та суб'єкти права інтелектуальної власності. 3. Становлення системи правової охорони інтелектуальної власності. 4. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку держави. 5. Система законодавства України по ІВ. Державна система правової охорони ІВ. 	1-12
2.	СР	0,5	Опрацювання матеріалу	1-12
3.	СР	8	Самостійне вивчення питання «Становлення і розвиток законодавства України в області ІВ»	1-12
4.	ПЗ	2	<p><u>Тема 2. Право промислової власності. Винаходи (корисні моделі) та промислові зразки</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості правової охорони винаходів (корисних моделей) та промислових зразків 2. Поняття службових винаходів. 3. Оформлення і подача заявки на винахід (корисну модель) в Україні. 4. Оформлення і подача заявки на промисловий зразок в Україні. 5. Міжнародна охорона винаходів (корисних моделей), промислових зразків. 	1-16
5.	СР	0,5	Опрацювання матеріалу	1-15
6.	СР	8	Самостійне вивчення питання «Право попереднього користування на винахід, корисну модель, промисловий зразок».	1-15
7.	ПЗ	2	<p><u>Тема 3. Право інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Функції та основні поняття засобів учасників господарського обороту). 2. Особливості правової охорони знаків для товарів та послуг (торговельних марок). 	1-12,16

			<p>3. Особливості правової охорони фірмових найменувань.</p> <p>4. Особливості правової охорони вказівок походження товарів.</p> <p>5. Термін дії майнових прав інтелектуальної власності на засоби індивідуалізації.</p> <p>6. Державна реєстрація прав на знак для товарів і послуг.</p> <p>7. Міжнародна охорона прав на торговельні марки.</p>	
8.	СР	0,5	Опрацювання матеріалу	1-12, 16
9.	СР	8	Самостійне вивчення питання «Визнання торговельної марки добре відомої в Україні».	1-12, 16
10.	ПЗ	2	<p><u>Тема 4. Право інтелектуальної власності на нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності</u></p> <p>1. Особливості набуття прав на сорти рослин, породи тварин.</p> <p>2. Охорона топології інтегральних мікросхем.</p> <p>3. Комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності.</p> <p>4. Охорона прав на наукові відкриття.</p>	1-12
11.	СР	0,5	Опрацювання матеріалу	1-12
12.	СР	8	Самостійне вивчення питання «Особливості охорони раціоналізаторських пропозиції».	1-12
13.	ПЗ	2	<p><u>Тема 5. Право інтелектуальної власності: об'єкти авторського права і суміжних прав</u></p> <p>1. Основні поняття авторського права види об'єктів авторського права.</p> <p>2. Правове регулювання правовідносин у сфері авторського права.</p> <p>3. Державна реєстрація авторського права на твір.</p> <p>4. Використання та вільне використання об'єктів авторського права.</p> <p>5. Колективне управління майновими правами на об'єкти авторського права.</p> <p>6. Основні поняття та види об'єктів суміжних прав.</p> <p>7. Термін дії майнових прав на об'єкти авторського та суміжного права.</p>	1-12, 17
14.	СР	0,5	Опрацювання матеріалу	1-13, 17
15.	СР	8	Самостійне вивчення питань «Державна реєстрація авторського права на твір», «Особливості охорони комп'ютерних програм».	1-12, 17
16.	ПЗ	2	<p>Змістовий модуль № 2 Розпорядження майновими правами та захист об'єктів права інтелектуальної власності</p> <p><u>Тема 6. Розпорядження майновими правами на об'єкти інтелектуальної власності</u></p> <p>1. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності (види, способи, особливості, учасники процесу комерціалізації).</p> <p>2. Ліцензійна форма торгівлі при розпорядженні правами.</p>	1-12

			3. Ліцензійні договори. Ціна ліцензії. 4. Договір комерційної концесії (франчайзинг).	
17.	СР	0,5	Опрацювання матеріалу	1-12
18.	СР	6	Самостійне вивчення питання «Види ризиків при комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності».	1-12
19.	ПЗ	2	<u>Тема 7. Захист прав на об'єкти інтелектуальної власності. Недобросовісна конкуренція.</u> 1. Способи порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності. 2. Форми та способи захисту прав. 3. Недобросовісна конкуренція як спосіб порушення права інтелектуальної власності. 4. Види недобросовісної конкуренції.	1-12
20.	СР	0,5	Опрацювання матеріалу	1-12
21.	СР	9	Самостійне вивчення питання «Захист прав інтелектуальної власності у мережі Інтернет»	
22.	СР	15	Виконання індивідуального завдання (РЕ) теми рефератів наведено у таблиці «Індивідуальні завдання»	1-17
23.	ПЗ	2	<u>Тема 8. Інформаційно-аналітичне забезпечення конкурентоспроможності продукції.</u> 1. Суть інформаційно-аналітичного забезпечення інновацій. 2. Державна система науково-технічної інформації України. 3. Характеристика патентної документації. 4. Класифікація патентних документів. 5. Патентні дослідження.	1-12
24.	СР	0,5	Опрацювання матеріалу	1-12
Разом (годин)		90		

Примітки

1. Номер семестру вказують, якщо дисципліна викладається у декількох семестрах.
2. У показнику «Разом (годин)» кількість годин буде відрізнятися від загальної кількості аудиторних годин на кількість годин, що відведена на вивчення тем та питань, які вивчаються студентом самостійно.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Підготовка до практичного заняття	8
2	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	26
3	Виконання індивідуального завдання (РЕ)	40
4	Інші види самостійної роботи	-
	Разом	74

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Реферат

(вид індивідуального завдання)

№ з/п	Назва індивідуального завдання та (або) його розділів	Терміни виконання (на якому тижні)
1	Реферат	15

Самостійна робота студента складається з реферату та практичної частини, у вигляді ситуативної задачі практичного характеру з права інтелектуальної власності. Студент обирає тему реферату та вирішує задачу згідно до свого варіанту. При написанні роботи студент застосовує та вдосконалює знання та вміння отримані в процесі аудиторного та самостійного вивчення дисципліни «Інтелектуальна власність».

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У ході викладання дисципліни використовуються дескриптивні, наочні, індуктивні та дедуктивні методи навчання тощо. До основних належать:

- 1) Практичне заняття - метод репродуктивного навчання, що забезпечує зв'язок теорії і практики, сприяючий виробленню у студентів умінь і навичок застосування знань, отриманих в ході самостійної роботи.
- 2) Самостійна робота студента. Використовуючи різноманітні види самостійної роботи, у студентів виробляються деякі загальні прийоми її раціональної організації: уміння раціональне планувати роботу, чітко позначати систему задач майбутньої роботи, вичленувати серед них головні, уміло обирати способи найбільш швидкого й ошадливого рішення поставлених задач, вести вмільй і оперативний самоконтроль за виконанням завдання, швидко вносити корективи в самостійну роботу, уміння аналізувати загальні підсумки роботи, порівнювати ці результати з наміченими на початку тощо.
- 3) Написання реферату – вид самостійної роботи, що виконується студентом поза аудиторними годинами. Студент вільно обирає тематику з числа тем, які пропонуються планами семінарських занять, або узгоджує з викладачем ініціативну тематику. Наступним кроком студент здійснює бібліографічний пошук, використовуючи бібліотечні фонди або інтернет-ресурси. Також складає план реферату або ставить питання, на які треба отримати аргументовану відповідь. Опанувавши джерела за темою (не менше трьох), студент реферує зміст наукових джерел таким чином, аби розкрити зміст питань або дати відповідь на поставлені питання. Обсяг реферату – до 10 стандартних сторінок, набраних на комп'ютері або написаних власноруч. Реферат оформлюється згідно існуючому в університеті стандарту. Реферат зачитується або його основний зміст доповідається у вільній формі на семінарському занятті, і студент отримує оцінку від викладача.
- 4) Крім того обдарована студентська молодь має можливість проводити науково-дослідні роботи у позааудиторний час. Результати таких робіт заслуховуються на науковій студентській конференції, яка щорічно проводиться в НТУ «ХП».

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться на 18 тижні у формі заліку або шляхом накопичення балів за поточним контролем по змістовним модулям.

Залік – письмова або усна відповідь на питання, що містяться в заліковому білеті. Залікові білети готує лектор, вони затверджуються на засіданні кафедри і підписуються завідувачем кафедри. Він має оцінити якість відповіді студента за прийнятою шкалою академічних оцінок.

Критеріями оцінки знань студентів під час усних та письмових відповідей з курсу є:

- повнота розкриття питання;
- використання основної та додаткової літератури (нормативно-правових актів, підручників, навчальних посібників, журналів тощо);
- логіка викладення матеріалу, культура мови, емоційність та переконаність;
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки.

Студенти ознайомлюються з критеріями оцінювання знань перед початком викладання дисципліни.

Контрольні питання з курсу до заліку.

1. Поняття інтелектуальної власності. Виникнення, становлення та розвиток.
2. Зміст права інтелектуальної власності.
3. Основні інститути права інтелектуальної власності.
4. Система правової охорони інтелектуальної власності.
5. Поняття, предмет, задачі та джерела авторського права.
6. Об'єкти авторського права.
7. Співавторство.
8. Службові твори.
9. Особисті немайнові права авторів.
10. Майнові права авторів.
11. Вільне використання творів.
12. Використання творів через репродукування.
13. Строк дії авторського права.
14. Характеристика, зміст авторського договору.
15. Відповідальність сторін за порушення авторського договору.
16. Припинення авторського договору.
17. Права виконавців, виробників фонограм, відеограм, організацій ефірного та кабельного мовлення (суміжні права).
18. Строк дії та охорона суміжних прав.
19. Вільне використання об'єктів суміжних прав.
20. Способи захисту авторських і суміжних прав.
21. Охорона комп'ютерних програм, баз даних та технологій інтегральних мікросхем на національному та міжнародному рівнях.

22. Поняття патентного права.
23. Винахід як об'єкт патентного права. Критерії патентоспроможності.
24. Характеристика об'єктів винаходів.
25. Формула винаходу. її види та правове значення.
26. Корисна модель як об'єкт патентного права.
27. Промисловий зразок як об'єкт патентного права.
28. Суб'єкти права промислової власності.
29. Оформлення патентних прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
30. Поняття і види патенту. Строк дії патенту.
31. Характеристика основних особистих та майнових прав автора та патентовласників. Способи захисту прав.
32. Ліцензійний договір - поняття, правова природа, форма та вади.
33. Права та обов'язки сторін ліцензійного договору. Строк дії ліцензійного договору та правові наслідки припинення його дії.
34. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів 1886 р.: історія прийняття, основні принципи та положення.
35. Форми захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності.
36. Плагіат як спосіб порушення права інтелектуальної власності.
37. Види промислових зразків та їх правова охорона.
38. Розкрийте поняття права інтелектуальної власності.
39. Основні складові ліцензійного договору.
40. Що таке похідні твори та особливості їх правової охорони?

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1. Розподіл балів для оцінювання успішності студента для заліку

Контрольні роботи	Лабораторні роботи	КР (КП)	Індивідуальні завдання (РЕ)	Тощо	Залік	Сума
-	-	-	50	-	50	100

Таблиця 2. Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(надається перелік складових навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни та посилання на сайт, де вони розташовані)

1. Робоча навчальна програма дисципліни «Інтелектуальна власність».
2. Список основної і додаткової літератури, рекомендованої студентам, за темами занять.
3. Конспект лекцій з дисципліни «Інтелектуальна власність».
4. Лекційні демонстрації.
5. Критерії оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни.
6. Комплект залікових білетів.
7. Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.
8. Інші матеріали.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1	Інтелектуальна власність. Підручник. / М.М. Капінос, Е.Т. Лерантович, М.М. Солощук. – Х.: НТУ «ХП», 2016. – 348 с.
2	Путівник по законодавству з інтелектуальної власності [Текст] / [О. Л. Копиленко та ін.] ; Ін-т законодавства Верх. Ради України, Нац. офіс інтелект. власності. - Київ : Людмила, 2018. - 160 с.
3	Охорона та захист прав інтелектуальної власності: економіко-правові підходи [Текст] : [монографія] / [М. Є. Бичковська та ін. ; ред.: О. О. Кулініч, Р. Б. Шишка]. - Київ : Ліра-К, 2019. - 275 с.
4	Право интеллектуальной собственности. Академ. курс; Учебник для студентов высших учебн. заведений / Под ред. О.П.Орлюк, О.Д.Святоцького. - К.: Издательской Дом "Ин Юре". 2006. - 720 с.
5	Якубівський І.Є. Набуття, здійснення та захист майнових прав інтелектуальної власності в Україні [Текст] : монографія / І. Є. Якубівський ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2018. - 521 с.
6	Фордзюн Ю.І., Кабацій В.М. Основи інтелектуальної власності: навч. посібн. Ю.І. Фордзюн, В.М. Кабацій – К.: Кондор-Видавництво, 2013. – 208с
7	Інтелектуальна власність: навчальний посібник/ Під ред. В.П. Мартинюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 360 с.
8	Сисоєв Ю.О. Інтелектуальна власність [Текст] : навч. посіб. / Ю. О. Сисоєв, Ю. В. Широкий ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". - Харків : ХАІ, 2020. - 79 с. : рис. - Бібліогр.: с. 70-71.
9	Цибульов П. М. Управління інтелектуальною власністю : Навчальний підручник. – К.: Держ. Ін-т інтел. власн., 2019. – 312 с.
10	Жаров В.О. Захист інтелектуальної власності в Україні : навч. посіб. – К.: «Інст. інтел. власн. і права», 2006. - 88с.

11	Цивільний Кодекс України. Книга четверта. Право інтелектуальної власності (Закон України від 16.01.2003 № 435-IV) / Уклад. О. Руденко. – Х.: Фактор, 2003. – 472 с.
12	Шуба І.В. Інтелектуальна власність: Конспект лекцій для студентів усіх форм навчання. Електронне видання. Харків: НТУ «ХП», 2021. 93 с.

Допоміжна література

13	Цибульов П.М., Чеботарьов В.П. Популярно про інтелектуальну власність: абетка / За заг. ред. М.В.Паладія. - К.: ТОВ "Альфа-ПК", 2004. - 56 с.
14	Драпак Г., Скиба М. Основи інтелектуальної власності: Навчальний посібник. - Хмельницький: ТУП, 2003. - 135 с.
15	Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», від 05.07.1994, № 850–IV, ред. від 16.10.2012.
16	Закон України «Про охорону прав на промислові зразки», від 15.12.1993, № 850–IV, ред. від 16.10.2012.
17	Закон України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг», від 15.12.1993, № 3689-ХІІ, ред. від 09.04.2015.
18	Закон України «Про авторське право та суміжні права», від 23.12.1993, 3792-ХІІ, ред. від 23.03.2017 р.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. Сайт Міністерства економічного розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
2. Сайт ДП «Український інститут інтелектуальної власності» <http://www.uipv.org/>.
3. Цифрова патентна бібліотека <http://library.uipv.org/>.
4. Сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності <http://www.wipo.int/portal/ru/>.
5. Сайт науково-дослідного інституту інтелектуальної власності - <http://ndiiv.org.ua/ua/golovna/>.